

תוכן העניינים

יא	אברהם סטרינסקי הקדמה
1	אלי רו 'הפרצוף הדולומיטי' של מדבר יהודה
23	עדי טורפשטיין ההיסטוריה של האגמים הקדומים בבקע ים המלח
43	רני קלבו משקעים נחליים ואגמיים בתקופה שלפני 8-20 מיליוני שנים בדרום ישראל ויחסם להתפתחות בקע ים המלח
61	אריה ניסנבאום שימושים רפואיים של אספלט ים המלח
73	מיכאל בלכר שימור ושיקום של מגוון הצמחייה בנאות המדבר שלצד ים המלח
103	גיא שטיבל 'לחם צר ומים לחץ' - לחמה של קהילת המורדים במצדה
117	המשתתפים בקובץ

הקדמה

אברהם סטרינסקי

בקובץ השישי של 'מלח הארץ' שישה מאמרים. שלושה מהם עוסקים בגאולוגיה של בקע ים המלח. הראשון הוא מאמרו של אלי רוז, המסביר את התופעה הנקראת 'צלחות הדולומיט'. המחבר מתאר את אופן היווצרותן של הצורות המיוחדות של הצלחות, על ידי תמיסות חמות העולות דרך העתקים וסדקים בסלעי מצוק ההעתקים, ואת הגורמים להיווצרותן.

המאמר השני, מאת עדי טורפשטיין, מתאר את גופי המים שהתקיימו בבקע ים המלח, החל משלב חדירתם של מי הים התיכון דרך עמק יזרעאל (לפני כחמישה מיליוני שנים) והשקעתם של גופי מלח גדולים. משנותק הקשר עם הים התיכון, המשיכו להתקיים באזור אגמים מלוחים בממדים שונים של עומק ושטח, והאחרון שבהם הוא ים המלח.

נצעד אחורה בזמן (לפני 20-8 מיליון שנים) ונקבל את מאמרו של רני קלבו, המתאר את ההיסטוריה הגאולוגית של אזור ים המלח מאז נסיגת הים האאוקני והתפתחות מערכת מורכבת של נהרות ארוכים ורחבים ואגמי מים מתוקים.

מאמר המשלב גאולוגיה ורפואה הוא מאמרו של אריה ניסנבאום. המחבר מתאר בו את מקורות האספלט באזור ים המלח ואת השימושים הרפואיים שלו במשך אלפי השנים האחרונות. המאמר שם דגש בתרופות שהופקו מן האספלט בשנים האחרונות, תרופות שבהן השתמשו בעיקר לריפוי מחלות עור. עד כאן המאמרים בנושאי גאולוגיה (ורפואה).

המאמר החמישי, מאת מיכאל בלכר, עוסק בשימור הצמחייה באזור ים המלח ושיקומה. המאמר כולל מבט מחקרי, מעשי וחינוכי.

המאמר האחרון בקובץ נכתב על ידי גיא שטיבל ועוסק ביהודים שחיו במצדה בתקופת המרד, בסביבות שנת 70 לסה"נ. במיוחד מתרכז המאמר בנושא המזון, או ליתר דיוק בסיפורו של הלחם במצדה, כל זה במסגרת תיאור חיי היום יום ושמירת המצוות באתר.